

سازمان امور مالیاتی کشور

اولویت های پژوهشی سازمان امور مالیاتی کشور در سال ۱۳۹۸

معاونت پژوهش، برنامه ریزی و امور بین الملل

دفتر پژوهش و برنامه ریزی

۱۳۹۸

پژوهشگر محترم

فهرستی که در اختیار شما قرار گرفته است، اولویت های پژوهشی سازمان امور مالیاتی کشور در سال ۱۳۹۸ می باشد که بر اساس نیازها و برنامه های آتی سازمان، در دو حوزه طراحی و تحلیل سیاست ها و ارزیابی عملکرد سیاست ها (سیاست هایی که در گذشته طراحی شده و هم اکنون در حال اجرا هستند)، انتخاب شده اند. خواهشمند است پس از مطالعه دقیق چارچوب کلی هر یک از موضوعات، طرح پیشنهادی خود را با در نظر گرفتن اهداف و دستاوردهای مورد انتظار، مطابق فرم (پیوست) طرح نامه به نشانی www.taxresearch.ir ارسال نمایید. بدیهی است، ارتباط سوابق تحصیلی (رشته و گرایش) و سوابق پژوهشی (مرتبط با مالیات و موضوع پیشنهادی و همچنین داشتن رتبه پژوهشگری از سازمان مدیریت و برنامه ریزی) مجری طرح و تیم پژوهشی، ضروری می باشد. سازمان امور مالیاتی کشور پس از بررسی طرح نامه و در صورت تصویب کلیات آن، نسبت به اعلام RFP تکمیلی طرح اقدام خواهد کرد. در ضمن، ارسال طرح نامه هیچگونه تعهدی برای سازمان امور مالیاتی کشور ایجاد نمی کند و تصویب نهایی طرح نامه منوط به احراز شرایط اولیه و تصویب نهایی آن توسط شورای پژوهشی سازمان می باشد.

سازمان امور مالیاتی کشور

فهرست اولویت های پژوهشی سازمان امور مالیاتی کشور در سال ۱۳۹۸

- ۱- برآورد ظرفیت مالیاتی مشاغل منتخب (پزشکان، طلافروشان و ...) (رویکرد خرد)..... ۴
- ۲- برآورد مخارج مالیاتی ناشی از اعطای مشوق مالیاتی به مؤسسات خیریه (درآمدهای مالیاتی از دست رفته)..... ۵
- ۳- برآورد ظرفیت مالیاتی تجارت الکترونیک (اینترنتی)..... ۶
- ۴- فناوری بلاک چین- فرصتها و تهدیدات بکارگیری آن در نظام مالیاتی ایران..... ۷
- ۵- برآورد فرار و اجتناب مالیاتی در مناطق آزاد ایران..... ۸
- ۶- بررسی راهکارهای عملیاتی برای مالیات ستانی از بخش غیررسمی اقتصاد کشور..... ۱۰
- ۷- تهیه ماتریس حسابداری اجتماعی ایران با محوریت مالیات و محیط زیست..... ۱۱
- ۸- بررسی آثار حذف معافیتها و مشوقهای مالیاتی در ایران (موضوع قانون مالیاتهای مستقیم)..... ۱۳
- ۹- برآورد فرار مالیاتی در ایران به تفکیک انواع مالیاتها..... ۱۵
- ۱۰- بررسی اثرات احتمالی افزایش نرخ مالیات بر ارزش افزوده در ایران..... ۱۶

۱- برآورد ظرفیت مالیاتی مشاغل منتخب (پزشکان، تلافروشان و ...) (رویکرد خرد)

مالیات بر درآمد مشاغل یکی از مهمترین پایه های مالیاتی در کشور است که بر درآمد خالص بخش زیادی از فعالان اقتصادی شاغل در بخش های مختلف خدماتی، تولیدی و بازرگانی وضع می شود. بررسی آمار و ارقام نشان می دهد این پایه با وجود دارا بودن ظرفیت بالقوه مالیاتی قابل توجه، طی سال های گذشته نقش پررنگی در درآمدهای مالیاتی نداشته است. به طور کلی نظام مالیاتی کشور همواره در این بخش با چالش های زیادی روبرو بوده است. ویژگی های ذاتی فعالیت های این بخش در کنار عدم شفافیت در گردش اطلاعات مالی آنها، هزینه های اجتماعی و اداری وصول مالیات را در این بخش افزایش داده است. به گونه ای که علی رغم انجام اصلاحات گسترده در ساختار نظام مالیاتی، سهم مالیات مشاغل از کل درآمدهای مالیاتی به دلایل متعددی چون نبود نظام مالیات بر مجموع درآمد، سنتی بودن ساختار فعالیت های بخش مشاغل، فرار مالیاتی گسترده در این بخش که متاثر از نبودن بانک جامع اطلاعاتی از جریان وجوه و جریان کالا است، عدم گسترش کامل نظام مالیات بر ارزش افزوده و غیره کاهش یافته است. لذا لازم است مطالعاتی در خصوص مشاغل با اهمیت کشور مانند پزشکان، تلافروشان، آهن فروشان، و ... صورت گیرد و با استفاده از اطلاعات و داده های میدانی و خرد، درآمد و در نتیجه ظرفیت مالیاتی این مشاغل برآورد گردیده و موانع و مشکلاتی که موجب عدم وصول مالیات واقعی از آنها شده است مورد شناسایی قرار گیرند.

اهداف و نتایج مورد انتظار

- بررسی بخش مشاغل و ارزش افزوده آن به تفکیک مشاغل و صنوف منتخب
- برآورد ظرفیت مالیاتی مشاغل منتخب با استفاده از داده های میدانی و خرد
- برآورد میزان شکاف مالیاتی در مشاغل منتخب و ارائه راهکارهای لازم برای کاهش آن

۲- برآورد مخارج مالیاتی ناشی از اعطای مشوق مالیاتی به مؤسسات خیریه (درآمدهای مالیاتی از دست رفته)

تشریح موضوع و اهمیت آن

امروزه کمک‌های خیریه بخش خصوصی در کنار پرداخت‌های انتقالی دولت از مهمترین راهکارهای کاهش فاصله طبقاتی و تحقق اهداف تأمین اجتماعی در جوامع مختلف قلمداد می‌شود. نقش کمک‌های داوطلبانه بخش خصوصی در کاهش فاصله طبقاتی، افزایش رفاه افراد نیازمند و کاهش هزینه‌های دولت در برنامه‌ریزی و تعامل با این پدیده موضوع حائز اهمیت است. نقش بسیار مهم مؤسسات خیریه در کمک به تأمین اهداف مورد نظر دولت‌ها، پاسخ‌گو بودن سازمان‌ها و مؤسسات خیریه در مقایسه با برنامه‌های حمایتی دولت و واکنش سریع‌تر به نیازهای در حال تغییر اجتماعی از جمله دلایل حمایت دولت از کمک‌های خیریه و مؤسسات خیریه است. مطابق ماده ۱۳۹ قانون مالیات‌های مستقیم درآمدهای مؤسسات خیریه از بابت فعالیت‌های خیریه از پرداخت مالیات بر درآمد معاف است. این موضوع در کنار منافع احتمالی که ممکن است داشته باشد، تهدیدات بالقوه‌ای را برای سوء استفاده و فرار مالیاتی برخی از فعالان تحت عنوان فعالیت‌های خیریه متوجه سازمان امور مالیاتی و اقتصاد کشور می‌کند. به نظر می‌رسد در حال حاضر شناخت چندان دقیقی از اقتصاد مؤسسات خیریه و وضعیت و نقش آنها در اقتصاد کشور وجود ندارد. از سوی دیگر با گسترش اقدامات خیرخواهانه در کشور، امکان سوء استفاده از مؤسسات خیریه تحت عناوین مختلف برای فرار مالیاتی و پولشویی نیز وجود دارد. بر این اساس، لازم است ابتدا تصویر روشنی از اقتصاد نهادهای خیریه در کشور ارائه شده و با برآورد هزینه‌ها و منافع مرتبط با معافیت مالیاتی خیریه‌ها، درخصوص تداوم و یا اصلاح این نوع معافیت توصیه‌های سیاستی لازم ارائه گردد.

اهداف و نتایج مورد انتظار

- شناسایی و طبقه بندی انواع مؤسسات خیریه و کمک‌های خیریه در ایران
- برآورد حجم فعالیت مؤسسات خیریه و نقش آن در اقتصاد کشور
- بررسی انواع فعالیت‌های مؤسسات خیریه (درآمد و هزینه)
- روش‌های نظارت بر مؤسسات خیریه و کمک‌های خیریه
- برآورد مالیات از دست رفته بابت معافیتهای مالیاتی امور خیریه

۳- برآورد ظرفیت مالیاتی تجارت الکترونیک (اینترنتی)

تشریح موضوع و اهمیت آن

در سالهای اخیر ظهور اینترنت شیوه تجارت و مبادلات اقتصادی را تحت تأثیر قرار داده است. اینترنت این امکان را برای بنگاهها و عاملان تجاری فراهم کرده تا روشهای جدیدی را برای بازاریابی و فروش کالاهای خود انتخاب کنند. امروزه تجارت الکترونیکی با نرخ بالایی در سطح جهان و در ایران رو به افزایش می باشد و بهره نگرتن از تجارت الکترونیک به معنای کندی معاملات و از دست رفتن فرصت های لحظه ای و زودگذر در تجارت جهانی است. به دنبال گسترش و اهمیت روز افزون تجارت و بازاریابی الکترونیکی و با توجه به اهمیت درآمدهای مالیاتی به عنوان منبع پایدار درآمدی دولت پس از درآمدهای نفتی، مالیات از تجارت الکترونیک یکی از مهمترین منابع کسب درآمد در دولت الکترونیک است. این مهم از دو جهت حائز اهمیت است: اولاً ظرفیت مالیات ستانی از بنگاهها و کسب و کارهای جدید که فعالیت های خود را در بستر الکترونیکی و اینترنت انجام می دهند و دیگری انتقال فعالیت بنگاهها و کسب و کارهای قدیمی به فضای اینترنت و احتمال فرار و به تبع آن نشتی درآمدهای مالیاتی است. یکی از ابعاد تحقق دولت الکترونیک طراحی ساز و کارهای نظارت بر فعالیت های موجود در بستر شبکه های اینترنتی و مالیات ستانی از شیوه های نوین تجارت می باشد و لذا سازمان امور مالیاتی به عنوان نهاد متولی وصول مالیات می بایست راهکارهایی را اتخاذ نماید تا همزمان با گسترش شیوه های جدید مبادلاتی (از جمله مبادلات و بازاریابی اینترنتی)، عملکرد خود را در شیوه های وصول مالیات بهبود بخشد و امکان فرار مالیاتی را به حداقل رساند. لذا استفاده از فناوری اطلاعات در فرایندهای مختلف مالیات ستانی (از قبیل شناسایی، ثبت نام و دریافت اظهارنامه)، تشخیص و در نهایت وصول مالیات در حوزه مالیات الکترونیکی را می تواند بهبود بخشد.

اهداف و نتایج مورد انتظار

- بررسی وضعیت موجود و موانع و مشکلات مالیات ستانی از تجارت الکترونیک
- الزامات قوانین و مقررات مالیاتی در توسعه تجارت الکترونیکی
- شناسایی راه های فرار مالیاتی در شرکت های بازاریابی اینترنتی
- بررسی تطبیقی تجارب سایر کشورها در مالیات ستانی از تجارت الکترونیکی
- برآورد حجم اقتصاد الکترونیکی، تعداد فعالان آن و نیز برآورد ظرفیت مالیاتی این بخش

۴- فناوری بلاک چین - فرصت ها و تهدیدات بکارگیری آن در نظام مالیاتی ایران

تشریح موضوع و اهمیت آن

ایده پول های دیجیتال اولین بار توسط وی دای در سال ۱۹۹۸ مطرح شد. در طول این سال ها ایده های مختلفی توسط متخصصین حوزه فناوری اطلاعات مطرح گردید، تا اینکه در سال ۲۰۰۹ بیت کوین به عنوان اولین پول مجازی و نمونه موفق عملیاتی در بستر زنجیره بلوکی معرفی شد. فناوری زنجیره بلوکی دارای ویژگی هایی مانند متن باز بودن، رایگان بودن، امکان ثبت اسناد به صورت عمومی و غیر متمرکز بودن است و این امر سبب شده تا برای ارائه خدمات مختلفی مورد استفاده قرار گیرد. با توجه به کاربردهای فناوری زنجیره بلوکی در امور مالی و غیر مالی و ثبت اختراعات متعددی در حوزه های اعتبار سنجی تراکنش های بانکی، انتخابات و ...، دولت ها و مراکز قانون گذاری مطالعه پیرامون بهره گیری از آن را در دستور کار خود قرار داده اند.

یکی از بسترهای ورود دولت ها و مراکز قانون گذاری به این حوزه، آثار مالیاتی رواج رمز ارزها است. مهمترین چالش ها در خصوص ارزهای مجازی، دشواری شناسایی فعالان اقتصادی و نیز دشواری در شناسایی درآمدهای حاصله است. همواره بیم آن وجود دارد که بیت کوین و دیگر ارزهای رمز پایه همانند حساب های بانکی خارجی پدیده فرار مالیاتی را تسهیل کند. لذا با توجه به طرح پذیرش و فراهم ساختن سازوکار استفاده از رمزارزها از سوی نهادهای ذی صلاح در کشور، شایسته است سازمان امور مالیاتی نیز در این حوزه به شناخت کافی دست یابد.

اهداف و نتایج مورد انتظار

- چپستی فناوری زنجیره بلوکی و ارز مجازی و انواع آن
- ارتباط کارکردهای ارز مجازی با کارکردهای پول به عنوان ابزار سنجش ارزش، پرداخت برای تسهیل مبادلات، ابزار ذخیره ارزش و دارایی
- انواع درآمدهای مکتسبه توسط فعالان حوزه ارزهای مجازی
- فرصت ها و تهدیدهای رواج ارزهای مجازی برای نظام مالیاتی ستانی به ویژه بررسی امکان ثبت و رهگیری مبادلات ارزهای مجازی
- تجربه کشورها در پذیرش و به رسمیت شناختن ارز مجازی و مالیات ستانی از فعالان این حوزه
- ارائه پیشنهادهای اجرایی و قانونی برای بهره برداری از فرصت ها و غلبه بر تهدیدها

۵- برآورد فرار و اجتناب مالیاتی در مناطق آزاد ایران

تشریح موضوع و اهمیت آن

بررسیها در اغلب کشورهای توسعه یافته نشان می دهد که درآمدهای مالیاتی یکی از مهم ترین منابع درآمدی در این کشورها را تشکیل می دهد اما در مقابل کشورهای در حال توسعه دارای یک سیستم مالیاتی ناکارآمد هستند که قادر به تأمین اهداف مالی و مالیاتی دولت نمی باشند. لذا این کشورها نیازمند یک سیستم مالیاتی نوین و با ثبات هستند که بتواند نقش خود را به بهترین وجه ایفا کند.

اقتصاد ایران در سال های اخیر به دلیل گسترش تحریم های اقتصادی، افت شدید قیمت نفت و کسری بودجه حاصل از آن در پی تمرکززدائی از نظام درآمد- هزینه وابسته به درآمدهای نفتی و گرایش به سمت درآمدهای مالیاتی است. این در حالی است که مقایسه حجم اقتصاد ایران با میزان مالیات وصولی نشان دهنده وجود شکاف مالیاتی نسبتاً قابل توجه می باشد. شایان ذکر است شکاف مالیاتی عبارت است از تفاوت بین مالیات وصول شده و مالیاتی که طبق قانون باید وصول شود (مالیات بالقوه قانونی). لذا انجام اصلاحات لازم برای کاهش شکاف مالیاتی را می توان یکی از اولویت های مهم و ضروری در نیل به اهداف نظام اقتصادی کشور تلقی نمود. بدین منظور لازم است شکاف مالیاتی و عوامل شکل گیری آن بررسی شده تا اصلاحات قانونی لازم، برای جلوگیری و کاهش آن انجام شده و زمینه لازم برای افزایش کارائی نظام مالیاتی و درآمدهای مالیاتی فراهم شود، به عبارت دیگر، بستر مناسبی برای توسعه اقتصادی پایدار فراهم گردد. ذکر این نکته لازم است که فرار مالیاتی و اجتناب مالیاتی دو عامل اصلی تشکیل دهنده شکاف مالیاتی است. در این راستا اقدامات مؤدیان (رفتارهای ناشی از سهل انگاری، بی دقتی، بی- توجهی یا فرارهای تعمدی) و نیز نقاط ضعف موجود در نظام مالیاتی حاکی از اجتناب ناپذیر بودن قصور در تمکین از قوانین مالیاتی است. بنابراین سازمان امور مالیاتی باید در مواقع مقتضی ساختارها و راهبردهایی را جهت حصول اطمینان از حداقل بودن موارد عدم تمکین از قوانین مالیاتی بکار گیرد.

در سال های اخیر سازمان امور مالیاتی کشور با توجه به حدود اختیارات خود، حداکثر ظرفیت و منابع خود را برای فائق آمدن بر مشکلات مذکور به کار گرفته است، اما بدیهی است بخش وسیعی از مشکلات که زمینه پیدایش اقتصاد غیررسمی و ایجاد شکاف مالیاتی در سطح کشور را به وجود آورده است برونزا و خارج از حوزه اختیارات این سازمان بوده و لازم است تمامی دستگاه های مسئول با همکاری یکدیگر با این پدیده مقابله نمایند. شایان ذکر است که تاکنون مطالعات بسیاری در خصوص برآورد شکاف مالیاتی در نظام های مالیاتی جهان با استفاده از

روش های مستقیم و غیر مستقیم صورت گرفته که البته در تعیین رفتار تمکین مالیاتی گروه های مختلف مؤدیان، برآورد اقتصاد غیررسمی و در پی آن فرار مالیاتی نیز کاربرد داشته اند.

با توجه به اینکه در مفاد قانون مالیات های ایران به منظور جذب سرمایه و توسعه صادرات در مناطق آزاد تجاری-صنعتی، معافیت ها و مشوق های ویژه ای در پایه های مختلف مالیاتی در نظر گرفته شده است و این امر می تواند یکی از علل اصلی اجتناب از پرداخت مالیات و فرار مالیاتی در این مناطق باشد و هزینه های اقتصادی و مالی بسیاری را به دولت تحمیل نماید، لذا ضروری است تا با مناسبترین روش برآوردی میزان دقیق شکاف مالیاتی در مناطق آزاد کشور مشخص شود.

اهداف و نتایج مورد انتظار

- شناسایی جنبه های مهم موضوع فرار و اجتناب مالیاتی در مناطق آزاد و روش های تشخیص آن
- بررسی قوانین و مقررات مالیاتی ایران در ارتباط با فرار و اجتناب مالیاتی در مناطق آزاد
- بررسی اقدامات انجام گرفته در خصوص کاهش فرار و اجتناب مالیاتی در مناطق آزاد سایر کشورها
- بررسی کانال های فرار یا اجتناب مالیاتی در مناطق آزاد ایران
- ارائه راهکارهای لازم به منظور اصلاح قوانین و مقررات مالیاتی مرتبط با فرار، اجتناب و شکاف مالیاتی در مناطق آزاد ایران.
- برآورد اندازه فرار و اجتناب مالیاتی در مناطق آزاد به تفکیک نوع مالیات، علل فرار و اجتناب و غیره

۶- بررسی راهکارهای عملیاتی برای مالیات ستانی از بخش غیررسمی اقتصاد کشور

تشریح موضوع و اهمیت آن

اقتصاد غیر رسمی به کلیه فعالیت های اقتصادی بالفعل و بالقوه در بخش های سایه، غیر رسمی، زیرزمینی، خاکستری، پنهان، موازی، و غیره اقتصاد غیررسمی اطلاق می شود. به طور کلی بخش غیر رسمی شامل کلیه فعالیت هایی (اعم از تولیدی یا خدماتی) است که بدون اخذ مجوز و ثبت جایگاه حقوقی لازم انجام می شوند و در نتیجه خارج از حوزه اقتصاد رسمی قرار می گیرند. سازمان امور مالیاتی کشور، به دنبال شناسایی بخش غیررسمی و ثبت نشده کشور و همچنین شناسایی و قرار دادن آنها در تور مالیاتی و طراحی مکانیسمی برای جلوگیری از گسترش این بخش از اقتصاد کشور می باشد. صرف نظر از علل شکل گیری بخش غیررسمی و تمایل برخی از فعالان به انجام فعالیت در این بخش، یکی از مهمترین چالش هایی که سازمان امور مالیاتی کشور با آن مواجه است، عدم امکان وصول مالیات از این گونه فعالیت ها در راستای اصل فایده و اصل توان پرداخت است. انتظار می رود با شناسایی و ساماندهی این بخش از اقتصاد کشور، ضمن وصول بخش قابل توجهی از درآمدهای حقه دولت، زمینه برای تحقق عدالت مالیاتی و مشارکت همه آحاد جامعه در اداره امور عمومی کشور فراهم گردد.

اهداف و نتایج مورد انتظار

- بررسی ساختار اقتصاد غیررسمی در ایران و عوامل ایجاد کننده آن
- بررسی وضع موجود ثبت و شناسایی فعالیت ها و اعطای مجوز فعالیت ها
- بررسی قوانین ناظر بر انجام فعالیت و کسب و کار در کشور
- شناسایی بخش غیررسمی در کشور، به تفکیک بخش های اقتصادی و برآورد تعداد فعالان به تفکیک بخش
- بررسی دلایل گسترش اقتصاد غیررسمی
- برآورد ظرفیت مالیاتی قابل وصول از این بخش به تفکیک منابع مالیاتی (با رویکرد خرد اقتصادی)
- بررسی روش های شناسایی فعالان بخش اقتصاد غیر رسمی
-

۷- تهیه ماتریس حسابداری اجتماعی ایران با محوریت مالیات و محیط زیست

تشریح موضوع و اهمیت آن

امروزه جهت بررسی موضوعات و سیاست های مختلف اقتصادی در سطوح کلان از ابزارهای مختلفی استفاده می شود تا از این طریق ارتباط و پیوندهای میان بخش های مختلف اقتصاد مشخص گردد. از جمله ابزارهای قوی در این امر می توان به ماتریس حسابداری اشاره نمود که پایه و اساس مدلسازی های اقتصادی مبتنی بر الگوی تعادل عمومی قابل محاسبه می باشد. این الگوسازی در برنامه ریزی ها و سیاست گذاری های اقتصادی- اجتماعی و عمدتاً به منظور تجزیه و تحلیل ارتباط موجود میان ویژگی های ساختاری یک اقتصاد و به ویژه چگونگی توزیع درآمد و هزینه در گروه های مختلف خانوارها از آن استفاده می شود. به طور کلی ماتریس حسابداری اجتماعی یک سیستم اطلاعاتی و آماری شامل اطلاعات و آمارهای اجتماعی و اقتصادی جهت بررسی ارتباط بین بخش های مختلف یک کشور می باشد. این آمار و اطلاعات شامل کالا و خدمات، تولید، درآمد و ارزش افزوده، توزیع مجدد درآمد، پرداختی به عوامل تولید داخلی و خارجی، مصرف، تشکیل سرمایه و... می باشد که از طریق آن ها و شناخت ارتباط بین بخش های اقتصادی، می توان راه های رسیدن به رشد و توسعه اقتصادی در کشور را شناسایی نمود. در این راستا، مالیات به عنوان برداشتی حساب شده و متکی بر برنامه از درآمد و ثروت ملی و از طریق تحرک سرمایه گذاری و نیز توزیع مجدد درآمد، به عنوان ابزار سیاست های مالی برای ایجاد تعادل موردنظر در سطح کلان اقتصادی، اهمیت به سزایی دارد. به گونه ای که نوع سیاست مالیات ستانی می تواند شرایط مناسب جهت رشد و توسعه اقتصادی هماهنگ را ایجاد نماید. لذا تشکیل و استفاده از ماتریس حسابداری اجتماعی با محوریت مالیات و بررسی میزان، نوع مالیات پرداختی به تفکیک انواع فعالیتها از اولویت های مدنظر این طرح می باشد.

در اینجا دو نوع ماتریس شامل ماتریس حسابداری اجتماعی بخشی که ناظر به نحوه توزیع مالیات ها و تعیین بار مالیاتی بخش ها و فعالیت های مختلف اقتصادی است و دیگری ماتریس حسابداری اجتماعی کالایی است که ناظر بر نحوه توزیع بار مالیاتی روی انواع کالاها و خدمات است.

اهداف و نتایج مورد انتظار

- سازماندهی و ارائه اطلاعات در خصوص ساختار اقتصادی کشور با تاکید بر پرداخت کنندگان مالیاتی (مودیان به تفکیک فعالیت و نوع مالیات)
- طراحی SAM بخشی (فعالیت) با محوریت مالیات و محیط زیست بر اساس آخرین جدول داده ستانده کشور
- طراحی SAM کالایی با محوریت مالیات و محیط زیست بر اساس آخرین جدول داده ستانده کشور

۸- بررسی آثار حذف معافیت ها و مشوق های مالیاتی در ایران (موضوع قانون مالیات های

مستقیم)

تشریح موضوع و اهمیت آن

مشوق مالیاتی یک سیاست مالیاتی است که از طریق آن دولت ها برای رسیدن به طیف وسیعی از اهداف توسعه ای، به گروه های خاصی از سرمایه گذاران و فعالان اقتصادی (مشوق هدفمند) و یا به همه آنها (مشوق عام یا غیر هدفمند) انواع امتیازات مالیاتی را به شکل تعطیلی، تخفیف، ترجیحات، ارفاق، اعتبار و تعویقات مالیاتی اعطا می کند.

مشوق های مالیاتی کم و بیش در اغلب نظام های مالیاتی جهان وجود دارد. اما شکل و میزان استفاده از این معافیت ها و مشوق ها و همچنین انگیزه های استفاده از آنها در کشورهای مختلف متفاوت است. این سیاست ها ممکن است به - دلایلی از قبیل تشویق به سرمایه گذاری یا جهت دهی سرمایه گذاری ها در مناطق یا صنایع خاص اتخاذ شود. در قانون مالیات های ایران نیز معافیت ها و مشوق های زیادی در پایه های مختلف مالیاتی در نظر گرفته شده است. اعطای مشوق های مالیاتی به هر شکلی که باشد دارای هزینه های اقتصادی و مالی است. این مسئله در کنار تردیدهایی که در خصوص اثربخشی این سیاست در تحقق اهداف مورد نظر دولت وجود دارد، بررسی میزان کارایی آن و تجدیدنظر اساسی در نظام مشوق های مالیاتی و هدفمند نمودن آنها را ضروری می سازد.

اهداف و نتایج مورد انتظار

- تعیین میزان تأثیر معافیت های مالیاتی منطقه ای (ماده ۱۳۲ ق.م.م) در جذب سرمایه گذاری خصوصی در بخش های صنعتی و معدنی به تفکیک مناطق توسعه یافته و کمتر توسعه یافته
- تعیین میزان تأثیر معافیت ماده ۱۳۸ ق.م.م
- ارائه مدل هایی برای اندازه گیری میزان کارایی و اثربخش معافیت های موجود در قانون
- اصلاح ساختار مشوق های مالیاتی به منظور رفع مشکلات اجرایی و بی عدالتی و کاهش بار مالیاتی سایر بخش های غیر معاف
- بررسی اثر تخصیصی و توزیعی معافیت ها و مشوق های مالیاتی

- بررسی هزینه و منافع اقتصادی اعطای معافیت‌ها و مشوق‌های مالیاتی به تفکیک بخش‌ها و مناطق اقتصادی

۹- برآورد فرار مالیاتی در ایران به تفکیک انواع مالیاتها

تشریح موضوع و اهمیت آن

فرار مالیاتی زاییده فعالیت های غیررسمی و پنهان در اقتصاد است و به هر نوع اقدام غیر قانونی برای کتمان درآمد به منظور نپرداختن مالیات اطلاق می شود. فرار مالیاتی یک اقدام مجرمانه و غیرقانونی است که علاوه بر کاهش درآمدهای مالیاتی به دلیل اینکه از کانال اقتصاد غیررسمی تحمیل می شود، موجب انحراف در سیاست گذاری ها نیز می شود. فرار به نوعی یک مقوله فراسازمانی است و کاهش و یا به حداقل رساندن آن، نیازمند عظم ملی و تعامل همه دستگاه ها می باشد. تجربه جهانی در خصوص فرار و سهم آن از تولید ناخالص داخلی کشورها، نشان می دهد کمابیش این مشکل در همه کشورها وجود دارد، اما سهم کشورهای در حال توسعه بیشتر است. از آنجایی که میزان فرار و عوامل موثر بر آنها در صنایع و صنوف مختلف، متفاوت می باشد، برآورد حجم فرار به تفکیک بخش ها و منابع مختلف مالیاتی با رویکرد خرد اقتصادی می تواند منجر به ارائه راهکارها و پیشنهادات کاربردی گردد.

اهداف و نتایج مورد انتظار

- مطالعه دلایل مختلف بروز فرار مالیاتی
- بررسی ارتباط بین فرار مالیاتی و اقتصاد غیررسمی
- برآورد حجم فرار مالیاتی به تفکیک منابع عمده مالیاتی
- ارائه پیشنهادات کاربردی در خصوص کاهش حجم فرار مالیاتی

۱۰- بررسی اثرات احتمالی افزایش نرخ مالیات بر ارزش افزوده در ایران

تشریح موضوع و اهمیت آن

مالیات بر ارزش افزوده در ایران از نیمه دوم سال ۱۳۸۷ در حال اجرا می باشد و هم اینک لایحه قانون دائمی آن در مجلس شورای اسلامی در حال بررسی می باشد. نرخ این مالیات، در دوره اجرای آزمایشی این قانون هر سال با یک واحد درصد افزایش از ۳ درصد به ۹ درصد افزایش یافته است. این نظام مالیاتی، علیرغم برخی مشکلات اجرایی، منافع زیادی برای نظام اقتصادی کشور بدنیاال داشته است. مقایسه نرخ این مالیات در ایران با بسیاری از کشورهای جهان نشان می دهد که ایران یکی از پایین ترین نرخهای مالیات بر ارزش افزوده را در جهان دارد. بسیاری از کشورها این مالیات را با یک نرخ پایین شروع و در ادامه نسبت به افزایش آن اقدام نموده اند. بدون تردید، در شرایط کنونی که اقتصاد کشور با تحریمهای ظالمانه دشمن روبرو است، یکی از راههای جبران درآمدهای نفتی، افزایش سهم مالیاتها از منابع بودجه عمومی است و در این میان یکی از راههای افزایش سهم مالیاتها افزایش پایه و افزایش نرخهای مالیاتی است. در این راستا، انجام یک مطالعه در زمینه آثار احتمالی افزایش نرخ مالیات بر ارزش افزوده و تعیین یک نرخ بهینه برای آن از اهداف این مطالعه می باشد. علاوه بر این محاسبه شاخص کارایی مالیات بر ارزش افزوده در ایران در طول اجرای این مالیات در کشور یکی دیگر از اهداف این طرح می باشد.

اهداف و نتایج مورد انتظار

- تبیین و بررسی وضع موجود نظام مالیات بر ارزش افزوده در کشور
- محاسبه شاخص کارایی نظام مالیات بر ارزش افزوده در ایران از ابتدا تاکنون
- بررسی اثرات افزایش نرخ کنونی مالیات بر ارزش افزوده